

Conseil des barreaux européens
Council of Bars and Law Societies of Europe
Association internationale
et sans but lucratif
Rue Joseph II, 40 /8 – 1000 Bruxelles
T.: +32 (0)2 234 65 10
Email: ccbe@ccbe.eu – www.ccbe.eu

CCBE Verklaring inzake verschoningsrecht/wettelijk beroepsgeheim

15/09/2017

De Raad van de balies van de Europese Unie (CCBE) vertegenwoordigt de balies en ordes van advocaten van 45 landen, en via hen meer dan 1 miljoen Europese advocaten. De CCBE is erkend als de stem van het Europese juridische beroep en vertegenwoordigt Europese balies en ordes van advocaten in hun gemeenschappelijke belangen bij Europese en andere internationale instellingen. De regulering van het beroep, de verdediging van de rechtsorde, mensenrechten en democratische waarden zijn de belangrijkste missies van de CCBE. Bijzondere aandachtsgebieden zijn het recht op toegang tot de rechter, de digitalisering van gerechtelijke procedures, de ontwikkeling van de rechtsorde, en de bescherming van de klant door het bevorderen en verdedigen van de kernwaarden van het beroep.

De CCBE is door haar leden gewezen op overtredingen in diverse lidstaten die de geheimhouding in gevaar brengen die verbonden is aan de relatie tussen klanten en hun advocaten. De bescherming van de geheimhouding van communicatie tussen klanten en hun advocaten vloeit voort uit het wettelijk beroepsgeheim van de klanten of de geheimhoudingsplicht die opgelegd wordt aan advocaten en die een beroepsmatige vertrouwensrelatie creëert.

Zonder dieper in te gaan op deze overtredingen, denken wij dat hiervoor drie hoofdoorzaken zijn:

- óf de advocaat wordt volledig gelijkgesteld aan zijn klant, van wie de praktijken en activiteiten tegen elke prijs onthuld moeten worden. In sommige landen worden advocaten beschouwd als handlanger van hun klanten;
- óf, in deze tijd van bestrijding van georganiseerde misdaad en terrorisme, elke kans om de “schuldige partijen” te vinden wordt aangegrepen, ook door inbreuk te plegen op de professionele vertrouwensrelatie tussen advocaat en klant;

- óf, en dit is een ernstige nieuwe tendens, advocaten die optreden als juridisch adviseurs of die juridische documenten opstellen, kunnen worden gesommeerd om aan een specifieke administratieve of fiscale autoriteit te rapporteren over het gedrag van bepaalde klanten of door hen gevraagde diensten, op grond van verdachte herkomst van kapitaal of “agressieve” fiscale constructies.

Daarom wenst de Raad van de balies van de Europese Unie met kracht te wijzen op de volgende basisprincipes.

De professionele vertrouwensrelatie is, naast andere ethische waarden, zoals onafhankelijkheid of het vermijden van belangenverstrengeling, een fundamenteel principe zonder welke er geen adequate bescherming van klanten zou zijn en advocaten hun beroep niet kunnen uitoefenen.

Het beroepsgeheim heeft betrekking op alles wat een klant aan een advocaat toevertrouwt, van welke aard dan ook, om het best mogelijke advies en verdediging te krijgen.

Het is een wijd verspreid misverstand dat geheimhouding bedoeld is om advocaten te beschermen. Geheimhouding dient echter alleen om hun klanten te beschermen.

Zodra een klant immers een advocatenkantoor binnenstapt, heeft hij de garantie dat hij alles kunnen zeggen aan zijn adviseur. Dit is de voorwaarde waarop de adviseur in staat is om het beste advies of de beste vertegenwoordiging te bieden. Advocaten zouden onmogelijk zulk advies of een dergelijke verdediging kunnen bieden als de klant, uit angst voor schending van die essentiële voorwaarde van geheimhouding, informatie achterhoudt tegenover zijn advocaat.

Het is onmogelijk om advies met kennis van zaken of een solide verdediging te bieden op basis van informatie die onvolledig en daarmee onvoldoende is.

Geheimhouding is zo essentieel voor de rechtsorde dat er zonder geheimhouding geen sprake kan zijn van een eerlijke procesgang.

Deze absolute garantie van vertrouwen maakt van de geheimhouding binnen de relatie een van de hoekstenen van individuele vrijheid in een democratische samenleving. Het draagt ook bij aan adequate rechtsbedeling, waarbij enerzijds het algemeen belang van de samenleving en anderzijds de bescherming van individuele vrijheden, waaronder de vrijheid van verdediging, meetellen.

De plicht om de informatie van de klant geheim te houden geldt ook voor advocaten, aangezien de reglementering van het beroep hen een strikte gedragscode oplegt, volgens welke advocaten die hun klant advies geven dat in strijd is met de wet, en dus in strijd met de samenleving, niet alleen hun eigen beroepsaansprakelijkheid in gevaar brengen, maar waarmee zij ook het risico lopen op disciplinaire sancties, met roeyement als zwaarste sanctie. Verder

kunnen advocaten in sommige rechtsgebieden strafrechtelijk vervolgd worden voor schending van het beroepsgeheim, met als verzwarend feit dat zij zelf juridische beroepsbeoefenaars zijn.

Het is de aard van advocaten om de ontvanger te zijn van de vertrouwelijke mededelingen van hun klanten. Zonder de garantie van geheimhouding kan er geen sprake zijn van vertrouwen. Geheimhouding van deze vertrouwelijke informatie is daarom erkend als een fundamentele en primaire plicht van advocaten.

“De geheimhoudingsplicht van de advocaat dient het belang van de rechtsbedeling en het belang van de klant. Zij verdient daarom speciale bescherming door de Staat” (artikel 2.3.1 van de Gedragscode voor Europese Advocaten).

Het kan niet beter gedefinieerd worden dan dit. Maar vandaag de dag moet deze plicht meer - en beter – beschermd worden.